

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН**

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві.*
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзнятному декоративно-прикладному мистецтві.*
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення.*
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру.*
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні.*
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової.*
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів.*
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини.*
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти.*

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
 8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
 9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
 10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
 11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН

**Стоколос Надія Георгіївна,
доктор історичних наук, професор
Національний університет «Острозька академія»**

**Шеретюк Руслана Миколаївна,
доктор історичних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет**

НАБУТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА ВОЛИНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ВАЦЛАВА БОРЕЙКА (ПЕРША ПОЛОВИНА ХІХ СТ.)

16 квітня 2019 р. виповнилося 255 років із дня народження видатного громадського і культурного діяча Волині – Вацлава Борейка (1764 – 1854 рр.). Він був членом-комісаром Едукаційної комісії (1807 – 1832 рр.), автором низки наукових студій, зокрема, педагогічної праці «O wychowaniu dzieci» (1853 р.), історико-географічного нарису «Pamiętnik o Wołyniu», що залишився не опублікованим, а рукопис загубився, а також оригінальної публікації «Pamiętnik Wacława Borejki o obyczajach i zwyczajach» (Pamiętniki domowe, 1845) [3, 99].

Початкову освіту Вацлав Борейко здобув у Межиріцькому піарському колегіумі, для якого перша третина ХІХ ст. стала періодом найвищого розквіту та водночас найбільшої слави. Зауважимо, що особливу роль у піднесенні цієї навчальної установи в цей час відіграв саме її колишній вихованець Вацлав Борейко, оскільки за його активної участі та сприяння уже в якості попечителя було направлено клопотання на ім'я російського імператора Миколи І про підвищення статусу піарської школи в Межирічі Корецькому до рівня гімназії. Цей документ був датований 28 серпня 1826 р. А вже 6 грудня 1826 р. у стінах Межиріцької піарської школи в надзвичайно урочистій обстановці, за

присутності волинського губернатора, повітових маршалків і великої кількості гостей, відбулося оголошення «Aktu urzędowego orwarcia gimnazjum rowieńskiego w Międzyrzeczu, w gubernii wołyńskiej, w pow. rowieńskim» [4, 83-84].

1827 р. гімназію в Межирічі Корецькому інспектував ректор Віленського університету Вацлав Пелікан – надзвичайно енергійна, уважна до дрібниць, навіть педантична особа. Зрозуміло, що його оцінка діяльності школи була дуже важлива як для її вчителів, так і благодійників. Особливо непокоївся з цього приводу її попечитель Вацлав Борейко. Саме тому він особисто супроводжував В. Пелікана під час його перебування в Межирічі Корецькому. У листі до провінціала ордену піарів о. Круковського від 3 червня 1827 р. В. Борейко зізнався, під час візитації він «був невідступним» від ректора В. Пелікана, й «слідкував навіть за виразом обличчя шановного керівника», оскільки «нічого не уникло його пильного ока й уваги». Зрештою, як робив висновок В. Борейко, високоповажний інспектор залишився задоволеним побаченням, «у цілому і в деталях більше хвалив, і з величезною чемністю кожному те засвідчував» [4, 89-90]. Отже, вищевикладене дає підстави для твердження про те, що Вацлав Борейко – знаний діяч освіти і культури Волині, копітка і наполеглива праця якого була спрямована на розвиток шкільної справи та повсякчасну підтримку навчальних осередків краю.

Водночас Вацлав Борейко – один із найвидатніших ландшафтних архітекторів Волині XIX ст., якого сучасні дослідники ставлять в один ряд із такими знаковими фігурами садово-паркового мистецтва регіону, як Діонісій Міклер і Кайзер [3, 99].

Вацлав Борейко заклав англійські пейзажні сади у містечку Висоцьк на Волині, у Володарці, Мотовилівці (нині Фастівський район) та у Солтанівці (нині Васильківський район) на Київщині, а в родовому маєтку у с. Самостріли (нині Корецький район Рівненської області) – перший на Волині приватний ботанічний сад. Відомо, що всі ці сади відзначалися неабиякою різноманітністю рослин. Так, у Володарському парку влітку на відкритому повітрі зростали

пальми, алое, апельсини та лимони, які взимку повертали до оранжерей. Також там вирощували й орхідеї. Багато екзотичних рослин культивувалося у приватному ботанічному саду В. Борейка у с. Самостріли на Кореччині, зокрема платани і тюльпанові дерева у відкритому ґрунті та лаври в теплицях.

Крім того, відомо, що Вацлав Борейко був щедрим дарувальником рослин ботанічному саду Кременецького ліцею. Свідченням високої оцінки його подвижницької праці в царині ботанічної науки стало те, що тамтешній ботанік В. Бессер на його честь назвав троянду «*Rosa Borejkiana*».

Заслуговує на особливу увагу й те, що при ботанічному саді В. Борейка у с. Самостріли на Кореччині функціонувала школа садівників, яка впродовж 30-ти років готувала висококваліфікованих спеціалістів [3, 100-101].

Однак цим не обмежуються результати праці видатного ландшафтного архітектора Волині першої половини XIX ст. Існують підстави для твердження, що плідна діяльність Вацлава Борейка в царині садово-паркового мистецтва мала не лише короткотермінові, але й далекосяжні наслідки. Так, дослідники життя та наукової діяльності видатного українського ботаніка, члена-кореспондента АН СРСР, академіка АН УРСР, президента Академії наук України 1922 – 1928 рр. Володимира Іполітовича Липського, праця якого в галузі флористики, систематики рослин, ботанічної географії та створення ботанічних садів отримала світове значення, пов'язують ці досягнення з тим садом, який свого часу заснував саме Вацлав Борейко. Володимир Липський, народившись у с. Самостріли, провів у ньому перші десь років свого життя і, вірогідно, враження від того рукотворного дива вплинули на вибір ним професійного і життєвого шляху. Він відкрив та науково описав 4 нових для науки роди та понад 340 нових видів внутрішньовидових таксонів вищих рослин. На різних континентах Земної кулі ім'я цього ботаніка носять 56 видів флори [1, 20-21; 2, 3-4].

Таким чином, підсумувавши все вищевикладене, приходимо до наступних висновків. Вацлав Борейко – видатна постать Волині, діяльність якої мала плідні здобутки в галузі освіти і науки. Водночас однією зі складових

полівекторної праці видатного діяча Волинського краю Вацлава Борейка було ландшафтне садівництво. Його внесок у розвиток садово-паркового мистецтва Волині полягає не лише в закладці романтичних парків і садів, вирощуванні та розповсюдженні рідкісних видів рослин, але й у плеканні когорти професійних кадрів садівників. Здобутки окремих із них, а саме академіка Володимира Липського, отримали світове значення.

Список використаних джерел

1. Волненко Н. П., Дмитрук Л. П. Самостріли: Нарис історії села на Волині (Рівненська область). Рівне: Волинські обереги, 2012. 108 с.
2. Доброчаева Д. Н., Мокрицкий Г. П. Владимир Ипполитович Липский. К.: Наукова думка, 1991. 216 с.
3. Мельник В. І. Вацлав Борейко. До 250-річчя від дня народження // Інтродукція рослин. 2014. № 3. С. 99-102.
4. Moszyński A. Monografia Kollegium i szkoły pijarskiej w Międzyrzeczu-Koreckim. Kraków : W drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem Ignacego Stelcła, 1876. 99 s.

Ямборко Ольга Ярославівна
кандидат мистецтвозавства, доцент
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

ОБРАЗОТВОРЧИЙ СТИЛЬ КИЛИМІВ ОЛЕКСАНДРА САЄНКА 1920-Х РР.

В історії українського професійного художнього текстилю з ім'ям Олександра Саєнка пов'язаний важливий етап, коли килимарство почало утверджуватись у мистецькій практиці як предмет дизайну інтер'єра, монументального мистецтва, а також експериментальних студій зі сфери станкового живопису.

Килимарством художник зацікавився під час навчання в Українській академії мистецтв (1920 – 1926), курс якого передбачав виконання творчих вправ у матеріалі, проектування панно в ансамблі інтер'єру, а також збір відповідного польового матеріалу. Вагому роль тут відіграло навчання у майстерні Василя